

Nr 5

Av herr Geijer m. fl., *angående en översyn av lagstiftningen om allmän sjukförsäkring.*

Tillkomsten av den allmänna sjukförsäkringen innebar ett betydande socialt framsteg, som medför ekonomiska lättnader för de av sjukdom drabbade. Då sjukförsäkringen nu varit i kraft under ett år, har emellertid erfarenheterna visat, att lagen är behäftad med vissa brister, som det måste anses angeläget att avhjälpa.

Rent allmänt kan konstateras att försäkringen fungerat bra och att de brister, som hittills visat sig, varit av mindre omfattning än vad man hade anledning att vänta då försäkringen genomfördes. De olägenheter som nu kan påvisas är emellertid i vissa fall av så betydande art, att det bör vara angeläget att få till stånd vissa ändringar snarast möjligt.

Som exempel på sådana brister i sjukförsäkringen kan anföras följande:

Anmälningsplikten vid olycksfallsskador, som innebär att såväl den skadade som det företag, där han är anställd, måste inge anmälan till sjukkassan. Det förefaller som om det skulle vara tillräckligt om anmälan lämnades enbart från arbetsgivaren. Detta förfaringssätt tillämpades före den nuvarande lagstiftningens tillkomst, och några svårigheter uppstod ej härigenom. Den nuvarande dubbla anmälningsplikten har medfört irritation och borde kunna förenklas.

Resekostnader i de fall ett hastigt sjukdomsfall eller yrkesskada uppstår och vederbörande ej har möjlighet att först vända sig till sin läkare utan direkt uppsöker sjukhus eller lasarett. Den nuvarande ordningen att i sådana fall sjukförsäkringen ej skall svara för resekostnaderna är orimlig och borde ändras.

Laboratorieundersökningar, som ofta måste utföras efter remiss från privatpraktiserande läkare, innebär att vederbörande patient själv har att svara för de kostnader som uppstår för sådana undersökningar. Den sjuke får därigenom en utgift på grund av att den uppsökte läkaren saknar den utrustning som fordras för behövliga undersökningar. Ett sådant förhållande skapar missnöje, och ändring bör ske.

Kostnader för läkarvård skall enligt den nya lagstiftningen betalas av den sjuke, som efter läkarbesöket genom hänvändelse till sjukkassan återfår tre fjärdedelar av läkararvodet. Inom industrien har detta förfaringssätt vållat betydande olägenheter, då ett olycksfall eller en yrkesskada inträffar och nödvändiggör omedelbart besök hos läkare. I stor utsträck-

ning förhåller det sig så, att de anställda inom industrien ej har kontanter tillgängliga på arbetsplatsen, och om läkaren i ett sådant fall vidhåller att kontant betalning absolut måste ske, kan vården av den sjuke äventyras. Det måste anses som rimligt att överenskommelse skall kunna få träffas mellan läkaren och företaget, som innebär att räkning för läkarvården kunde sändas till respektive företag och att reglering av kostnaderna finge ske med den anställde respektive sjukkassan genom företaget. På så sätt skulle sjukförsäkringen, när det gäller anställda, fungera smidigare än vad nuvarande regler ger möjlighet till.

Läkemedel. Förmånen av läkemedelsrabatter kan säkerligen betraktas som tillfredsställande i stor utsträckning. Men när det gäller olycksfalls- och yrkesskadade personer innebär nuvarande regler en uppenbar försämrings mot tidigare lagstiftning, som gav helt fria läkemedel vid olycksfall i arbete och yrkesskador. Önskvärt är att få till stånd en förbättring för dem som drabbas av olycksfall och yrkesskada. Säkerligen skulle rimliga former för detta kunna genomföras utan att därför äventyra den samordning av sjukdoms- och olycksfallsförsäkring, som är grundläggande för hela den nuvarande lagstiftningen.

Skyldighet att uppgge ändrad inkomst. Denna skyldighet förbises ofta av den försäkrade. Att så sker måste anses mänskligt men kan leda till att vederbörande under samordningstiden får en lägre sjukpenning än vad som rätteligen borde utgå. Ett smidigare system för anmälan om ändrade inkomstförhållanden borde kunna genomföras. Antingen kan detta ske på så sätt, att man för arbetsanställda tillämpade de regler som gällde i den tidigare olycksfallsförsäkringslagen, nämligen att föregående års inkomst utgör riktpunkt för sjukpenningens storlek eller också att arbetsgivarna ålägges att till respektive sjukkassor lämna uppgift om ändrade inkomstförhållanden. Frågan är endast aktuell under samordningstiden, då efter denna tid arbetsgivarna har att lämna uppgifter om den aktuella lönen.

Karenstiden. Den fråga som för de arbetsanställda inom industrien utan tvekan är av den allra största betydelsen är karenstiden. Enligt nuvarande lagstiftning utgår ersättning från och med fjärde dagen. Detta har skapat åtskillig irritation bland dem som råkat ut för olycksfall i arbete och yrkesskador. Missnöjet är förklarligt med hänsyn till att tidigare lagstiftning på detta område var förmånligare. Motionärerna är medvetna om att frågan om karenstiden är både svårlöst och kostnadskrävande. Dessa svårigheter bör dock icke utgöra ett hinder för att försöka komma fram till en lösning, som ur de anställdas synpunkter kan anses välmotiverad.

Vid ett olycksfall i arbete blir inkomstbortfallet betydande, vilket knappast kan vara skäligt. Här kan olika lösningar tänkas, ettdera att en änd-

ring genomföres, som minskar karensdagarnas antal eller helt borttager karensdagarna, eller också kan vid olycksfalls- och yrkesskador tillämpas förmånligare regler än vid vanlig sjukdom. Att detta kan medföra svårigheter är motionärerna medvetna om med den samordning av sjuk- och yrkesskadeförsäkringen som förekommer under de första 90 dagarna. En annan utväg vore att lagstiftningen förpliktade vederbörande arbetsgivare att betala sjukpenning för karensdagarna under samordningstiden.

Hur frågan om karensdagarna skall lösas bör emellertid bli föremål för undersökningar. Den är av sådan angelägenhetsgrad att man icke kan bortse från den, ty nuvarande ordning är helt otillfredsställande för de anställda, som icke har ersättning för karensdagarna, vilket däremot i allmänhet förekommer för förvaltningspersonalen inom det enskilda näringslivet och för de stats- och kommunalanställda.

I ovanstående har vissa brister i nuvarande lag om allmän sjukförsäkring konstaterats. Ytterligare exempel skulle kunna nämnas, bl. a. de orimliga konsekvenser som de nuvarande sammanläggningsreglerna medför. Man kan vidare peka på det underkännande från tillsynsmyndighetens sida av en överenskommelse, som träffats i Västerås mellan ASEA-personalens sjukförsäkring och den allmänna sjukförsäkringen, innebärande att ASEA svarar för utbetalningarna till de sjukförsäkrade och sedan i efterhand reglerar betalningarna med den allmänna sjukförsäkringen. Detta synes oss vara ett alltför formalistiskt handläggande av denna angelägenhet, då det i Västerås tillämpade systemet visat sig smidigt och ändamålsenligt och borde kunna få tillämpas där så är möjligt.

Med hänvisning till det ovan anförda hemställer vi,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville anhålla, att Kungl. Maj:t verkställer en översyn av lagstiftningen om allmän sjukförsäkring och senare för riksdagen framlägger de förslag till ändringar vartill denna översyn kan föranleda.

Stockholm den 12 januari 1956

Arne Geijer

Yngve Möller

Karl Damström

Einar Persson
